פרפראות

מאר

אש ופטיש הם כלים לשנות צורת מטבע מהרש״א

עמוד ב׳

עמוד א מפתח נושאים פרשת במדבר תש״פ

עמוד ב
הכתוב ארץ ציה ועיף בלי מים מכוון לתורה ניתנה באש במים במדבר

אש ופטיש הם כלים לשנות צורת מטבע מהרש״א

אם פגע בך וכו׳ משכהו לבית המדרש ביאור בשינויים שמצינו בחז״ל

עמוד ג
ביאור במה שאמר הכתוב ג׳ פעמים וארשתיך לי הנראה כיתר

עמוד ד
הסכמת האמת לבריאת האדם ע״י שילוב סודות התורה בגשמיות רד״ל

עמוד ה
ותהי האמת נעדרת ביאור הכתוב בדרך צחות

ההבדל ביו אמונה לבטחון ע״ד הרמב״ן המהר״ל שם משמואל החזון איש ובדרך משל

עמוד ו
ביאור ההבדל בין אמונה ובטחון בדרך משל

עמוד ז
טעם נאה למה נקרא מסכת המידות בשם מסכת אבות

עמוד ח
מצינו לרבי אלעזר בן עזריה לשיטתו ובדרכו על פי ביאור המהר״ל

עטרת חכמים עשרם עושר בממון או בתורה לסיום מסכת סוטה בספירה

עמוד ט
אם אין קמח אין תורה טף למה באין

ראב״ע סילק את שומר הפתח ונתן רשות לתלמידים להיכנס

תלמיד שאינו לומד הוא חיזוק לתלמיד שלומד ע״ד המהרש״א

עמוד י
במה נחלקו מרדכי הצדיק ואסתר המלכה אם יש לצום בליל הסדר

הפסח אינו נאכל אלא עד חצות, תירוץ בקושית השפת אמת

עמוד יא
נקום נקמת בני ישראל נקום נקמת ה׳

השל״ה תיקן התפילה לסיון לפי שנתעברה בו נשמת רות שיצא דוד שהתפלל על התינוקות

עמוד יב
ולבי אומר שעת רצון לתפילה זו בערב ראש חודש סיון
ויחן שם ישראל נגד ההר מרמז לתפילת השל״ה בערב ר״ח סיוון

הכתוב ארץ ציה ועיף בלי מים מכוון לתורה ניתנה באש במים במדבר

כתיב (במדבר א' א'), "וידבר ה' אל משה במדבר סיני,

איתא במדרש (במדבר רבה פרשה א' פסקה ז'), "וידבר ה' אל משה במדבר סיני", למה במדבר סיני, מכאן שנו חכמים, בג' דברים ניתנה התורה, **באש, ובמים, ובמדבר,**

באש מנין, שנאמר, (שמות י"ט י"ח) "והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' **באש**"

במים מנין, שנאמר, (שופטים ה' ד') "ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום, ארץ רעשה, גם שמים נטפו, גם עבים נטפו **מים**, הרים נזלו מפני ה', זה סיני, מפני ה' אלקי ישראל",

במדבר מנין, שנאמר, (במדבר א' א'), "וידבר ה' אל משה **במדבר** סיני", ע"כ,

רבו הבוארים בעם, לתת טעם בהבנת דבריהם, ועוד יש ביאור אחר ביאור

וכך אפשר לפרש, באש, הוא ביטול היצה"ר ע"י האש, **כדאיתא בגמרא,** (קידושין ל' ע"ב) תנא דבי ר' ישמעאל, בני אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ, שנאמר (ירמיה כ"ג כ"ט) "**הלא כה דברי כאש נאם ה', וכפטיש יפוצץ סלע**", ע"כ, ורק באש התורה אפשר לבטל היצה"ר,

במים, כדכתיב (ישעיהו נ"ה א') "הוי כל **צמא** לכו **למים**", **לתורה** (רש"י)

ומדבר, הוא מקום שאין בו מים,

וכך הוא פירושו, לימוד התורה יכול להיות רק ע"י **ביטול היצר, וצמאון לתורה** כאיש המבקש **מים במדבר,**

כדברי הכתוב (תהילים ס"ג), "**צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, בארץ ציה ועיף בלי מים**".

ביטל יצר הרע, בגימ' **צמאה לך נפשי** 625, ארץ **ציה** זה **מדבר**, בלי **מים** הצמאון **לתורה.**

* * * * * * *

אש ופטיש הם כלים לשנות צורת מטבע מהרש"א

איתא בגמרא (סנהדרין ל"ד ע"א) דבי רבי ישמעאל תנא, **כתיב** (ירמיהו כ"ג כ"ט), **הלוא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפצץ סלע,** מה פטיש זה מתחלק לכמה ניצוצות - אף מקרא אחד יוצא לכמה טעמים.

כתב המהרש"א (סנהדרין ל"ד ע"א ד"ה מה פטיש) , יש לפרש זה דסלע הוא מלשון חכמים **סלע** שהוא **מטבע** שהיא ג"כ **ממתכת וברזל,**

ודימה בפרק קמא דקידושין (ל' ע"ב) **את האדם בצורתו** אם טוב ואם רע **לצורת סלע,** כי כמו שהסלע הישנה ממלך ראשון שנפסלה, לא נפסל רק צורתה הישנה, **והאש** מתיך אותה **והפטיש** מפוצץ אותה, לתת לה צורה חדשה וטובה היוצאת,

כן צורת האדם שהיה לו צורה נפסלת רעה ממלך הראשון הזקן שהוא יצר הרע הנה על ידי האש התורה שהיא כתובה לפניו באש כו' מתיך ומבטל ממנו צורה הראשונה,

ועל דרך זה דימה אותו ג"כ לפטיש שהוא מפוצץ הסלע ונותן לו צורה חדשה, כן ד"ת נותנין לאדם **הנפסל בצורתו**, צורה טובה ורוח חדש שהוא היצר טוב, ועל זה מביא שם כל האי קרא כי הנה כה דברי כאש וכפטיש וגו' **שדימה התורה לאש ולפטיש להחזיר לאדם צורה** ורוח חדשה כמו האש והפטיש לסלע, וקושי הברזל שאמרו שם שהוא מתפוצץ הוא על הברזל ומתכת של הסלע שאף שהוא ברזל הוא מתפוצץ ע"י הברזל אחר שהוא הפטיש, **עכ"ל המהרש"א.**

* * * * * * *

אם פגע בך וכו' משכהו לבית המדרש ביאור בשינויים שמצינו בחז"ל

איתא בגמרא (סוכה נ"ב ע"ב), תנא דבי רבי ישמעאל, אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, **אם אבן** הוא נימוח, **אם ברזל** הוא מתפוצץ,

אם אבן הוא נימוח, דכתיב (ישעיה נ"ה א') "הוי כל צמא לכו למים", וכתיב (איוב י"ד י"ט) "**אבנים שחקו מים**",

אם ברזל הוא מתפוצץ, דכתיב (ירמיה כ״ג כ״ט) ״הלא כה דברי כאש נאם ה׳ וכפטיש יפוצץ סלע״, ע״כ,

וגם איתא בגמרא (קידושין ל׳ ע״ב) תנא דבי ר׳ ישמעאל, **בני**, אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, **אם אבן הוא נימוח,**

אם ברזל הוא מתפוצץ, שנאמר (ירמיה כ״ג כ״ט) ״הלא כה דברי כאש נאם ה׳, וכפטיש יפוצץ סלע״, **אם אבן הוא נימוח,** שנאמר (ישעיה נ״ה א׳) ״הוי כל צמא לכו למים״, ואומר (איוב י״ד י״ט) **״אבנים שחקו מים״, ע״כ,**

<u>השינויים שנמצאו בברייתא בין הגמרא בסוכה לבין הגמרא קידושין</u>

א. בגמרא קידושין איתא, תנא דבי ר׳ ישמעאל, **בני**, אם פגע בך, ובגמרא סוכה לא אמר, **בני**, אם פגע בך,

ב. בגמרא **קידושין** דרש קודם **אם ברזל,** ואח״כ דרש **אם אבן**, ובגמרא **סוכה**, דרש קודם **אם אבן**, ואח״כ דרש **אם ברזל**,

<u>שינוי אחד מבואר בשינוי האחר ע״ד המבואר באבות דרבי נתן</u>

איתא באבות דרבי נתן (פרק ששי), מה היה תחלתו של רבי עקיבא. אמרו, בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר, אמר, מי חקק אבן זו, אמרו, לא המים, שתדיר נופלים עליה בכל יום, אמרו לו, עקיבא, אי אתה קורא, **״אבנים שחקו מים״,**

מיד היה רבי עקיבא, דן קל וחומר בעצמו, מה רך פסל את הקשה, דברי תורה שקשה כברזל, על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי, שהוא בשר ודם, ע״כ,

מבואר, דרבי עקיבא שהיה בן ארבעים שנה, מתוך הקל וחומר שהיה דן מהפסוק **״אבנים שחקו מים״,** הלך ללמוד תורה,

<u>לפי״ז מבוארים דרשות חז״ל כמין חומר</u>

בגמרא קידושין, שכתב, ״**בני**״ אם פגע בך וכו׳, מדבר באב אל בנו שכבר התחיל ללמדו תורה בשעה שהתחיל לדבר, כאומרז״ל, (סוכה מ״ב ע״א), תינוק היודע לדבר - אביו לומדו תורה, ובא האב ללמד לבנו איך להינצל מהיצה״ר שפגע בו, ואינו צריך לדון הק״ו בעצמו, שיתחיל ללמוד, שהרי כבר למד מהיותו תינוק, ולכן פתח בכתוב ״אם ברזל הוא מתפוצץ״, לדעתו איך לנצח היצר,

ובגמרא סוכה, שלא כתב, **בני** אם פגע בך וכו׳, מדבר אל מי שלא למד עד שהיה גדול, וכדי לזרזו ללמוד תורה, היה צריך תחילה לומר לו הפסוק, **״אבנים שחקו מים״,** כדי שידון ק״ו בעצמו ויתחיל ללמוד, ורק אח״ז ללמדו ניצוח היצה״ר, ולכן, דרש תחילה הפסוק, ״אבנים שחקו מים״, ורק אח״ז דרש הפסוק, **״אם ברזל הוא מתפוצץ״**

*** * * * * * ***

<u>ביאור במה שאמר הכתוב ג׳ פעמים וארשתיך לי הנראה כיתר</u>

כתיב, הפטרת במדבר (הושע ב׳ כ״א), ״**וארשתיך** לי לעולם, **וארשתיך** לי בצדק, ובמשפט, בחסד, וברחמים, **וארשתיך** לי באמונה, וידעת את ה״,

יש לדעת, למה חילק הפסוק ואמר שלש פעמים וארשתיך לי, הי״ל פעם אחת, וארשתיך לי לעולם, בצדק, ובמשפט, בחסד, וברחמים, ובאמונה, וידעת את ה׳,

<u>ביאור הרד״ק במ״ש ג׳ פעמים וארשתיך</u>

כתב הרד״ק (הושע ב׳ כ״א), וזכר שלשה פעמי׳ וארשתיך, כנגד שלשה גליות שגלו ישראל, גלות מצרים, וגלות בבל, וזה הגלות שאנחנו בו היום, וכל זמן צאתם מן הגלות היה האל י״ת כאלו מארס אותם, עי״ש באורך דבריו,

<u>ביאור האלשיך במ״ש ג׳ פעמים וארשתיך</u>

כתב האלשיך (הושע ב׳ כ״א), נשית לב אל כפל הענין שלש פעמים, וגם אל אומרו לשון אירוסין ולא לשון נשואין, ומבאר באורך דבריו, כי במעמד הר סיני וקבלת התורה דיבר הכתוב, עי״ש,

<u>עוד יש לבאר כי בבריאת העולם דיבר הכתוב</u>

איתא במדרש (בראשית רבה פר׳ ח׳ סי׳ ה), א״ר סימון, בשעה שבא הקב״ה לבראות את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים

וחבורות חבורות, מהם אומרים **אל יברא**, ומהם אומרים **יברא**, הה״ד (תהלים פ״ה) ״חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו״,

חסד אומר יברא, שהוא גומל חסדים, **אמת אומר אל יברא,** שכולו שקרים, **צדק אומר יברא,** שהוא עושה צדקות, **שלום אומר אל יברא**, דכוליה קטטה,

מה עשה הקב״ה, נטל אמת והשליכו לארץ, הה״ד (דניאל ח׳) ״ותשלך אמת ארצה״, ע״כ, (לא שמע לעצתו, אלא הכריחו לצד המליצים, עץ יוסף) (עיין רש״י במדרש למה הושלך דווקא האמת)

ד׳ מדות שבמדרש, הם ד׳ מידות שבפסוק

חסד, אמת, צדק, שלום, הם כנגד,

בצדק, ובמשפט, הוא כנגד אמת כמאמה״כ (ישעיהו נ״ט ט״ו), ותהי **האמת** נעדרת וגו׳ כי אין **משפט**, **בחסד, ברחמים** (הוא כנגד שלום, ברחמיו יעשה שלום),

וצריך לבאר הכתוב שפתח, **וארשתיך לי לעולם,** וסיים, **וארשתיך לי באמונה,**

וכך אפשר לבאר, כי הכתוב ״**וארשתיך** לי לעולם, **וארשתיך** לי בצדק, ובמשפט, בחסד, וברחמים, **וארשתיך** לי באמונה, מדבר **בבריאת העולם**, וביקש הקב״ה לברוא את העולם בהסכמת כל המידות,

וע״ז אמר, ״וארשתיך לי **לעולם**״, פירוש, כשארשתיך לי בשעת בריאת **העולם**, שבשביל ישראל נברא העולם,

ואז רצה הקב״ה שהדבר יהיה בהסכמת כל המידות וזה שאמר, וארשתיך לי, **בצדק, ובמשפט, בחסד, וברחמים**,

ומכיוון, ושניים אמרו אל יברא, הוצרך הבורא להשליך האמת, ולברוא את העולם ללא הסכמת מידת האמת,

ולפי שהיה צריך לברוא העולם ללא הסכמת מידת האמת, אמר הכתוב, כי כדאי הוא האמונה שיאמינו בו ויכירו בו לברוא העולם בשבילו, וע״ז אמר גם אם אין האמת

בהסכמה, **וארשתיך לי באמונה וידעת את ה׳,**

לפי״ז מובן למה אמר הכתוב ג׳ פעמים, **וארשתיך** לי לעולם, **וארשתיך** לי בצדק, ובמשפט, בחסד, וברחמים, **וארשתיך** לי באמונה וידעת את ה׳.

* * * * * * *

הסכמת האמת לבריאת האדם ע״י שילוב סודות התורה בגשמיות רד״ל

איתא במדרש (בראשית רבה פרשה ח סימן ה) א״ר סימון, בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לבראת את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים, וחבורות חבורות,

מהם אומרים אל יברא, ומהם אומרים יברא, הה״ד (תהלים פה) ״חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו״,

חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים, **אמת** אומר אל יברא שכולו שקרים, **צדק** אומר יברא שהוא עושה צדקות, **שלום** אומר אל יברא דכוליה קטטה,

מה עשה הקדוש ברוך הוא, נטל אמת והשליכו לארץ הה״ד (דניאל ח) **ותשלך אמת ארצה, אמרו מלאכי השרת** לפני הקדוש ברוך הוא רבון העולמים מה אתה מבזה תכסיס אלטיכסייה שלך, (חותם שלך שהוא אמת) ,תעלה אמת מן הארץ, הדא הוא דכתיב (תהלים פה) אמת מארץ תצמח, ע״כ,

במתן תורה הושלכה האמת בדברים גשמיים דברי הרד״ל

כתב הרד״ל (בראשית רבה פרשה ח סימן ה), נטל **אמת** והשליכו **לארץ**, אין אמת אלא תורה וכה״א (משלי כ״ג כ״ג) ״אמת קנה״,

והשליכו לארץ, הוא ע״י מתן תורה לארץ **נתלבשו סודות התורה בפעולות גשמיות,**

ומ״ש תעלה אמת מן הארץ, זה היה קטרוג המלאכים, **מה אתה מבזה לקשר כל סודות התורה בענינים גשמיים בארץ**,

ומכיון שניתנה תורה בארץ, (בגשמיות) הרי השלום קשור בתורה, וכמ״ש את והב בסופה,

וכמ״ש (זכריה ח׳ י״ט) האמת והשלום אהבו, ולכן גם השלום הוסכם ע״י האמת, וגם

השלום הוסכם ע״י הצדקה כמ״ש, והיה מעשה הצדקה שלום, וז״ש צדק ושלום נשקו. **עכ״ל הרד״ל.**

* * * * * * *

ותהי האמת נעדרת ביאור הכתוב בדרך צחות

כתיב (ישעיה נ״ט ט״ו) ״ותהי האמת נעדרת וסר מרע משתולל״,

אפשר לפרש בדרך צחות, עפ״י מה דאיתא במדרש (רבה בראשית פרשה ח׳ פסקה ה׳) שהבאנו לעיל,

מה עשה הקב״ה, נטל האמת והשליכו לארץ, הה״ד (דניאל ח׳) ״ותשלך אמת ארצה״, א״כ האמת נמצאת בארץ,

אם כן, כשהאמת נמצאת בארץ, אז מי שרוצה לבקש אחריה, צריך **לעדור** בארץ ולחפשנה, וזה הפירוש, ותהי האמת **נעדרת**, שצריך **לעדור** אחריה כדי למוצאה.

* * * * * * *

ההבדל ביו אמונה לבטחון ע״ד הרמב״ן המהר״ל שם משמואל החזון איש ובדרך משל

ההבדל בין אמונה לבטחון ע״ד הרמב״ן

כתב הרמב״ן, (ספר האמונה והבטחון להרמב״ן פרק א׳) וז״ל, **האמונה והבטחון**, הם שני ענינים, שהאחד צריך לחבירו, ואין חבירו צריך לו,

שהאמונה, קודמת לבטחון, ומתקיימת בלב המאמין, אף על פי שאין הבטחון עמה, ואין (האמונה) צריכה לו (לבטחון) בקיומה, ולפיכך אינה מורה עליו. (שאין האמונה מורה כי מי שיש לו אמונה, יש לו גם בטחון),

אבל הבטחון הוא מורה עליה (על האמונה) שאי אפשר לו (לבטחון), להיות קודם לה (לאמונה) ולא להתקיים בלעדיה. וכל **הבוטח** יקרא **מאמין**, אך לא כל **המאמין** יקרא **בוטח**.

כי האמונה כמו האילן, והבטחון כמו **הפרי**, **והפרי לאות על האילן**, או על עשב שגידל את הפרי ההוא. **ואין האילן או העשב לאות על הפרי**, (פירוש, אין העץ סימן כי יגדל עליו פרי) כי יש אילנות שאינם עושים פרי, וכן עשבים הרבה, אבל אין פרי בלא אילן או עשב. **עכ״ל הרמב״ן,**

ההבדל בין אמונה לבטחון ע״ד המהר״ל

כתב המהר״ל, (ספר נתיבות עולם נתיב הבטחון - פרק א׳), וז״ל, **כתיב** (משלי ג׳ ה׳), ״**בטח אל ה׳** בכל לבבך ואל בינתך אל תשען״,

שלמה המלך ע״ה רצה לומר, האדם ישים בטחונו בו ית׳ בטחון גמור על מה שהוא צריך, ואל ישען על בינתו לומר, כי ע״י תבונתו יוכל להשתדל מה שצריך אליו, רק ישים על ה׳ בטחונו, כי אף שצריך לעשות כל מעשיו בחכמה ואין סומכין על הנס, מ״מ אל ישען על תבונתו בלבד לומר כי חכמתו יגרם לעשות מה שירצה, רק יבטח בהשם שהוא יוציא מחשבתו אשר חפץ לעשות אל הפעל,

בין בטח בה׳ לבין בטחו בו בכל עת

ואמר, (משלי ג׳ ה׳), ״בטח **אל ה**״, ולא אמר בטח **בהשם**, כי מדבר **בשעת מעשה**, ובאותה שעה ישים מחשבתו ובטחונו אל ה׳, שיהיה עמו, **ודבר זה הוא כמו תפלה אל הש״י,**

ואלו, ״בטחו בו בכל עת״ (תהלים ס״ב ט׳), נאמר, על שישים האדם בטחונו בו ית׳, **ואינו מדבר על שעת מעשה**, **ואל ה׳** ר״ל, כי בשעת מעשה, ישים בטחונו ומחשבתו **אל** הש״י, שיעזור לו בכל אשר צריך להשתדל. **עכ״ל המהר״ל,**

בדברי המהר״ל מבואר, כי הוא מחלק בין ״בטחון בה״ ״לבטחון אל ה״

שבטחון בה׳, הוא בטחו בו בכל עת, והוא הבטחון שאליו צריך האדם להכין עצמו, שלא בשעת צרה ונסיון, והוא **האמונה**,

והבטחון אל ה׳ הוא בשעת מעשה, כאשר האדם נמצא בשעה קשה שצריך אל הש״ית שיעזרהו, והוא **הבטחון**,

ביאור הכתוב עפ״י דברי המהר״ל

כתיב (תהלים ס״ב ט׳), ״בטחו בו בכל עת עם, שפכו לפניו לבבכם״

יש לדייק בלשון הכתוב, שאמר בטחו בו בכל עת **עם**, למה הוסיף המילה **עם** באמצע הפסוק, היה די שיאמר "בטחו בו בכל עת, שפכו לפניו לבבכם"

לפי דברי המהר"ל, שמחלק בין בטח **אל ה'** שהוא התפילה שבשעת נסיון, **ובטחו בו בכל עת, הוא שלא בשעת נסיון**, לפי זה מובן למה חילק הפסוק לשתי חלקים,

החלק הראשון שהוא בכל עת זה לכל העם, וז"ש "בטחו בו בכל עת **עם**",

וסיום הפסוק שפכו לפניו לבבכם זה לא לכל העם אלא למי שבא נסיון לידו ואז צריך להתפלל אל ה', כדברי המהרל,

ההבדל בין אמונה לבטחון ע"ד השם משמואל

כתב השם משמואל (פרשת בא-בשלח תרע"ח), בחי' אמונה מתיחסת **ללב**, וידוע שהאדם מורכב משני דברים, ובשלימות שניהם נקרא אדם שלם, המדות שבלב **והשכל** שבמוח, וכו',

עוד כתב שם, אימתי נשתלמו ישראל בבחי' השכל שבמוח, בהערכות הלב לשירה, בחיות חדשה בכל רגע כמעיין הנובע , שזו היא בחי' אמת המתיחסת להמוח,

ואמר כ"ק אבי אדמו"ר זצללה"ה, האבני נזר, שטבע החומר שהוא מתפעל בנקל ובעל שינוי, והשכלי אינו משתנה כ"כ מהרה, ע"ש באריכות הדברים,

ביאור דבריו, כפי **שהאמונה** היא בלב האדם, והיא האמצעי להגיע אל הביטחון, **והביטחון** הוא בשכל האדם, ששם היא ידיעה ברורה, שהיא בחינת אמת,

בין אמונה לבטחון ע"ד החזון איש

כתב החזון איש (ספר אמונה ובטחון פרק ב'), האמונה והבטחון אחת היא, **האמונה** בבחינת **הלכה**, **והבטחון** בבחינת **מעשה**,

הבטחון שהוא להלכה, (שהיא האמונה) בוטח בשעה שאין עיקר התפקיד של הבטחון, אך, מה קשה להיות בוטח בשעת תפקידו באמת,

נקל לשגר בפיו ובשפתיו אח הבטחון שהוא להלכה ולא למעשה, רק כמתענג על דמיונות מזהירים ומשמחים, ומרוב הימים הוא מטעה את עצמו ומטעה את אחרים, כי אמנם עלה על בני גילו במדת הבטחון, ולאמתת הדבר משמש במדה זו, להטבת חלומות נעימים על העתיד הכמוס,

ואמנם בזאת יבחן אם פיו ולבו שוין, האם בוטח הוא באמת, או אך לימד לשונו לצפצף בטחון בטחון, ובלבו לא קוננה, כאשר נפגש במקרה הדורש בטחון, ואשר בשעה זו תפקידו של הבטחון לנהלהו להחלימו ולרפאותו, האם בשעה הקשה הלזו פנה אל הבטחון ויבטח בו, או דוקא בשעה זו לא פנה אליו, ופנה אל רהבים ושטי כזב אל אמצעים מגונים ותחבולות שוא, **ע"כ דברי החזון איש,**

מבואר בדברי החזון איש, שהאמונה הוא בטחון בה' שלא בשעת נסיון, והבטחון הוא בטחון אמיתי שיבוא בשעת מעשה ונסיון, והם הם דברי הרמב"ן והמהר"ל שהבאנו לעיל, ולפלא הוא שהחזון אי"ש לא הביא את דברי הראשונים,

הכלל העולה מדבריהם בהבדל בין אמונה לבטחון

מבואר הדבר בדבריהם, (רמב"ן, מהר"ל, שם משמואל, חזון אי"ש), כי האמונה היא בלב האדם, ומבואר עוד, כי האמונה הוא בשעה שלא בא לידי נסיון, והבטחון, נצרך אליו בשעת מעשה שכבר בא לידי נסיון,**ומבואר גם** כי האמונה הוא אמצעי, להגיע אל הבטחון, שהוא המטרה,

ביאור ההבדל בין אמונה ובטחון בדרך משל

אפשר לבאר עפ"י משל, ההבדל בין אמונה, שהיא בהרגשת הלב, לבין ידיעה, שהיא בשכל האדם, והוא בבחינת אמת,

משל לאדם שהיה נמצא במרתף עמוק עמוק בתוך האדמה, שאין אור השמש מגיעה לשם, בשום צד שהוא, ובא אליו אדם מהחוץ, ואומר לו שבחוץ השמש זורחת, האדם שאומר לו כי בחוץ השמש זורחת, גם אם הוא אדם נאמן כמשה רבינו, עדיין ידיעתו כי השמש זורחת היא מתוך אמונה שמאמין למי שאמר לו שהשמש זורחת, **והיא בחינת אמונה**,

אך כאשר ייצא האדם, ויראה בעיניו את אור השמש, אז הוא יודע הדבר, בבירור שלא יכול להשתנות, אעפ״י שבשעה שידע ע״י אמונה, יכולה אמונתו להשתנות, משא״כ בידיעה ברורה שהיא בשכלו, אין ידיעתו יכולה להשתנות בשום אופן, **והיא בחינת אמת,**

והנמשל הוא, כי האמונה שיש לאדם בהשי״ת, שהכל הוא מאתו יתי, היא ידיעה שבלב, אבל עדיין אינה ידיעה ברורה, כמו אור השמש שהוא מאמין כי השמש זורחת, אך היא ידיעה שיכול להשתנות,

ורק כאשר הידיעה היא בשכל שבמוח, שהכל מאתו, הוא הבטחון, בבחינת אמת שיכול לעמוד בשעת נסיון, ולדעת בבירור כי הכל מאתו, ואז הוא ידיעה ברורה, כמ״ש הכתוב, (תהילים ט׳ י׳) ״ויהי ה׳ משגב לדך משגב לעתות בצרה, ויבטחו בך, **יודעי שמך** כי לא עזבת דורשיך״ וגו׳, פירוש, השי״ת הוא משגב לדך, בעתות צרה, לאלה שיבטחו בו, בידיעת שמו בבירור, וזהו ויהי ה׳ משגב לדך משגב לעתות בצרה,

ויבטחו בך **יודעי** שמך כי לא עזבת דורשיך וגו׳.

<u>וארשתיך לי באמונה שהוא בלב זו הדרך להגיע וידעת את ה׳</u>

כתיב (הושע ב׳ כ״א הפטרת במדבר), **״וארשתיך לי באמונה, וידעת את ה׳״,**

להגיע אל הדרך, אשר בו ישכון אור האמונה, הוא ע״י שמחשב האדם בלבו תמיד, להתפעל ממעשיו של הקב״ה, כמ״ש ״וירא ישראל את היד הגדולה וגו׳ ויאמינו בה׳״ וגו׳, ולראות בכל עת את הנסים שבכל יום עמנו, ונפלאותיו שבכל עת ערב ובבוקר וצהריים, ועי״ז יתקרב אל האמונה לידע כי הכל מאתו,

וע״י ההתמדה, יגיע אל הבטחון **בשכל** שהוא ידיעה ברורה, וע״י שיקים וארשתיך לי **באמונה,** יגיע אל **וידעת** את ה׳. שהיא **ידיעה ברורה בשכל.**

* * * * * * *

<u>טעם נאה למה נקרא מסכת המידות בשם מסכת אבות</u>

יש לתת מובן, למה נקרא מסכת אבות בשם פרקי **אבות,** הלא הוא המסכת שרובה הוראה לתיקון **המידות** שבאדם,

אפשר לומר, משום שהקב״ה ברא את האדם עם **מדות מולדות,** שהם נמשכות אחר **האבות,** בניגוד לאמונה והשקפת עולם, שכל אחד מאמין על פי שכלו והבנתו במה ובמי שהוא רוצה להאמין, וניתן לחנך לאמונה והשקפה, ואין האמונה טבועה בטבע האדם כמידות המולדות שהן תכונות האדם ומידותיו, שבדרך כלל נמשכות אחר האבות בתולדה,

ועל התכונות המולדות הנרכשות בד״כ ע״י האבות, יש לעמול כל ימי חיותו של האדם להיטיב ולתקן את הטעון תיקון,

ולפיכך נקראת המסכת מסכת אבות, או פרקי אבות, משום שמשם לומדים איך לתקן

את המדות שנרכשו **מהאבות,** שאותם יש לתקן.

כאן מקום איתי להביא את הנכתב בספה״ק **<u>בענין ההבדל שבין המידות לאמונה</u>**

כתב הר״ן, (דרשות הר״ן - הדרוש החמישי), ועם היות לבן אבי רחל ולאה עובד עבודה זרה, בחר יצחק להתחתן בו, יותר משיתחתן עם בנות כנען,

כי יהיו לאדם הכנות נמשכות אחר המזג, לקצת מדות טובות או רעות, **ואלו תכונות נפשיות נמשכות ומשתלשלות מאבות לבנים,** מפני שהם טבעיות נמשכות אחר המזג לתת הכנה, וגם אם לא יכריחו,

ולזה, מאשר היו בנות כנען מוטבעים בתכונות רעות, היו בוחרים האבות הקדושים להתרחק מהם, ולהתדבק במי שאינו מוטבע באותן התכונות הרעות, גם אם היה עובד עבודה זרה,

לפי שאותן התכונות מתעברות ונמשכות בזרעם, והם כמו חולי הגוף נקראים בספרי הרפואה **חלאים ירושיים.** והם העברות שיש להם מבוא בתכונות נפשיות, **כשנאה, וקנאה, והאכזריות, ורכילות, ודומיהם,**

כי אלו יעשו רושם רע בנפש, מצד שהם עברה ותכונה רעה, **וברוב יהיה טבע הבנים נמשך, שוקד על טבע האבות, ולכן,** רוע תכונות אנשי כנען היה מתחייב שיהא נמשך לבניהם אחריהם.

ועם היות לבן עובד עבודה זרה, לא יתחייב שיהיה טבע צאצאיו נמשך אחריו כלל, כי הדבר היותר ראוי להשמר ממנו הוא מה שיש לו מבוא בתכונות הנפשיות, ובהתפעליות המיוחסות לרוח הלביי, להיות התחלה ושרש וכמבוע ומקור לרוב מדות האדם, **עכ״ל הר״ן,**

<u>דברי הכלי יקר בהבדל ביו מידות לאמונה</u>

כתב הכלי יקר, **כתיב** (בראשית פרק כד פסוק ג), ״לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו״,

אמנם יש חששא אחרת, והוא שטבע האבות נמשך גם לבנים, וזה דווקא באותן עבירות הבאים מפאת החומר כאכילה וכילות וקנאה

וכל המדות הרעות הנתלין בחומר, **נגעים אלו מתפשטים מהאבות לבנים, ותולדותיהן כיוצא בהם,**

אבל העבודה זרה, דבר התלוי **בשכלו** של אדם אינו מתפשט **מאבות לבנים,** וגם האמונה היא תלויה בשכלו של אדם כי הרי הקב״ה נותן בו נשמה ושכל למה יתפשט זה מאבות לבנים,

ע״כ היה מרחיק הכנענים, שהיו שטופי זימה וכמה מיני עבירות הנתלים בחומר האדם, זולת ע״ג, ולא הרחיק לבן ובתואל שלא היה בהם כי אם פחיתת הע״ג לבד, **עכ״ל הכלי יקר.**

*** * * * * * ***

<u>מצינו לרבי אלעזר בן עזריה לשיטתו ובדרכו על פי ביאור המהר״ל</u>

איתא בגמרא (ברכות י״ב ע״ב), **חכמים** אומרים מזכירין יציאת מצרים בימים, **ר׳ אלעזר בן עזריה** אומר מזכירים יציאת מצרים גם בלילות.

המהר״ל, בגבורות ה׳ (פרק נ״ג, באמצע ד״ה עד שדרשה בן זומא) מסביר הסברא במה חולקים **חכמים וראב״ע,** ואלו דברי המהר״ל,

וכ״כ יראה דבסברא פליגי, כי ראינו בגאולת יציאת מצרים שהיה **בלילה, וביום**,

בלילה, שבו הכה הקדוש ברוך הוא בכורי מצרים, ואמר להם פרעה לצאת, וכאן היה **התחלת היציאה**, וזה היה **האמצעי** להגיע אל הגאולה, **וביום היתה לגמרי**, שהרי ביום היו יוצאים ולא בלילה,

ולפיכך סבר רבי אלעזר, כי יש להזכיר יציאת מצרים **בלילה**, מצד עצם המכה שבאה בלילה דוקא וזה היה **האמצעי**, **וגם ביום** שהיציאה היתה ביום, וזו היתה **המטרה**, ולכך ראוי להזכיר **גם ביום וגם בלילה**,

אמנם חכמים סבירי להו, אף על גב שהמכה היתה **בלילה**, יש להזכיר **ביום** דוקא כי זה **עיקר הגאולה שהיה ביום**, ומחמת זאת הגאולה שיצאו ביום היתה המכה בלילה, והמכה היתה רק **האמצעי** להגיע לגאולה, אם כן נמשך הכל אל היציאה **ביום**. **עכ״ד המהר״ל,**

מבואר בדברי המהר״ל, כי חכמים אומרים שיש לקיים **המטרה**, וראב״ע סבר שיש לקיים **גם האמצעי**.

*** * * * * * ***

<u>עטרת חכמים עשרם עושר בממון או בתורה לסיום מסכת סוטה בספירה</u>

<u>רבי אלעזר בן עזריה לשיטתו על פי ביאור המהר״ל</u>

כתיב (משלי י״ד כ״ד) ״עטרת חכמים עשרם אולת כסילים אולת״, **פירש רש״י** (משלי פרק יד פסוק כד) עטרת חכמים עשרם - שהם **עשירים בתורה**,

איתא בגמרא (סוטה מ״ט ע״ב) משמת **רבי אלעזר בן עזריה** - בטלו עטרות חכמה, **שעטרת חכמים עשרם** (משלי י״ד כ״ד). ע״כ,

פירש רש״י (סוטה מ״ט ע״ב) כדאמרי׳ (שבת דף נד :) תריסר אלפי עגלי הוה מעשר מעדריה כל שתא.

יש לדייק, במה ששינה רש״י פירושו, בפסוק במשלי כתב, כי עטרת חכמים עשרם הכונה **עשיר בתורה,** ובגמרא מפרש רש״י הפסוק כי הכונה **עשירות בכסף,**

יש לבאר עפ״י דרכו של ראב״ע

דעתו של רבי אלעזר בן עזריה, שהאמצעי המביא למטרה חשוב לא פחות **מהמטרה עצמה,** בניגוד לדעת חכמים, כפי שיבואר להלן,

איתא (אבות פרק ג יז) רבי אלעזר בן עזריה אומר אם אין קמח אין תורה, ומכיוון **והקמח** הוא **אמצעי** לתורה, לזה כיוון רש״י לפרש שניהם, כי עשירות **בכסף** הביא לראב״ע עשירות **בחכמה**.

*** * * * * * ***

אם אין קמח אין תורה

רבי אלעזר בן עזריה לשיטתו על פי ביאור המהר״ל

איתא במשנה (מסכת אבות פרק ג י״ז), **רבי אלעזר בן עזריה אומר** ״אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח״, והרי ברור כי **המטרה** היא **התורה**, והקמח הוא **האמצעי**,

ובכל זאת יש להחשיב גם הקמח שהוא **האמצעי** להגיע לתורה.

*** * * * * * ***

טף למה באין

רבי אלעזר בן עזריה לשיטתו על פי ביאור המהר״ל

איתא בגמרא (חגיגה דף ג׳ ע״א), שבת של מי היתה, שבת של **רבי אלעזר בן עזריה** היתה וכו׳, ״הקהל את העם האנשים והנשים והטף״ אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באין? כדי ליתן שכר למביאיהן. והרי ברור כי מביאי הטף הם רק **אמצעי** לקירוב הטף לתורה, ובכל זאת יש ליתן שכר למביאיהם. לפי שהם **האמצעי**. ויש לאמצעי חשיבות לא פחות מהמטרה, לראב״ע.

*** * * * * * ***

ראב״ע סילק את שומר הפתח ונתן רשות לתלמידים להיכנס

רבי אלעזר בן עזריה לשיטתו על פי ביאור המהר״ל

איתא בגמרא, (ברכות כ״ח ע״א), תנא, אותו היום שנתמנה רבי אלעזר בן עזריה לנשיאות, סלקוהו לשומר הפתח ונתנה להם רשות לתלמידים ליכנס שהיה רבן גמליאל מכריז ואומר כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש ההוא יומא אתוספו כמה ספסלי, ע״כ,

איתא בגמרא, (בבא בתרא כ״א ע״א) וא״ל רב לרב שמואל בר שילת כי מחית לינוקא לא תימחי אלא בערקתא דמסנא (ברצועות של מנעלים, כלומר מכה קלה שלא יוזק, רש״י) דקארי קארי דלא קארי ליהוי צוותא לחבריה, פירש רש״י, אינך זקוק לייסרו יותר מדאי ולא לסלקו מלפניך, גם אם אינו לומד, אלא ישב עם האחרים בצוותא, **וסופו לתת לב,**

תלמיד שאינו לומד הוא חיזוק לתלמיד שלומד ע״ד המהרש״א

כתב המהרש״א, ד״ה **ליהוי צוותא לחבריה,** פרש״י אינך זקוק לייסרו, אלא ישב עם אחרים וסופו לתת לב עכ״ל. ולישנא לא משמע הכי, אלא, ההוא דלא קרי, יהיה צוותא לחבריה דקרי,

שיותר יתן ההוא דקרי לבו ע״י צוותא, ואם לא יהיה ההוא דלא קרי עמו שם, ישים גם ההוא דקרי ללבו, להיות הולך ובטל כמו חבירו, **עכ״ל המהרש״א,**

מבואר, דשהייתו של התלמיד שאינו הגון בביהמ״ד, **הוא גורם אמצעי, דההוא דקרי, יותר יתן את לבו,** לדברי המהרש״א,

לפי״ז מובן כמין חומר, למה רצה **ראב״ע שיסתלק השומר,** ויכנסו לביהמ״ד גם תלמיד שאין תוכו כברו, ואינו הגון, כדי שעל ידיו יבוא התלמיד הגון לתת לבו יותר,

וזה **לשיטתו של ראב״ע** דסובר שיש להחשיב **האמצעי כמו המטרה,** א״כ יש לתת **רשות גם לתלמיד שאין תוכו כברו ליכנס** לביהמ״ד, משום שהוא **אמצעי** לתלמיד שתוכו כברו.

*** * * * * * ***

במה נחלקו מרדכי הצדיק ואסתר המלכה אם יש לצום בליל הסדר

במחלוקת ראב״ע וחכמים

איתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק נ׳), ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי, אמרה לו, לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן **וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת** ימים לילה ויום, ואלו הן **י״ג בניסן, י״ד בניסן, ט״ו בניסן**,

אמר לה מרדכי, והלא יום שלישי הוא יום ראשון של פסח, אמרה לו **זקן שבישראל, ואם אין ישראל לעשות הפסח, למי הוא פסח**, ושמע מרדכי את דבריה **והודה לה** מרדכי, ועשה לה כל אשר צותתהו, שנ׳ **ויעבור** מרדכי ויעש ככל אשר צותה עליו אסתר, מה הוא לשון **ויעבור** מרדכי, מלמד, **שעבר** יום ראשון של פסח בלא אכילה ושתיה, ע״כ,

י״ל שמרדכי סבר כחכמים ואסתר סברא כראב״ע

יש לבאר במה נחלקו מרדכי ואסתר, **מרדכי** סבר, כמו **חכמים**, מכיוון ועיקר **המטרה** לקיים תורה ומצוות, לכן אמר כי לצום בליל פסח זהו עובר על דת, כי זהו עיקר המטרה,

ואסתר סברה כמו **ראב״ע**, מכיוון והצומות וזעקתם הם **אמצעי** להגיע אל המטרה של קיום תורה ומצוות, לכן יש לקיים האמצעי,

ושמע מרדכי את דבריה **והודה לה**, מכיוון וכבר נפסקה הלכה כראב״ע, ובזה מובנים היטיב דברי אסתר שאמרה לו, **זקן שבישראל ואתה ראש לסנהדרין ואתה אומר דבר זה, ואם אין ישראל לעשות הפסח, למי הוא פסח**,

וברד״ל שם אות ס״ב כתב, ואם אין ישראל למי הפסח, ואולי יש לומר דרך דרש, זהו שאמרה אשר לא **כדת**, וכאשר **אבדתי אבדתי**, דאשר לא כדת קאי אדלעיל, על דבר הצומות, לומר שמה שאמר לה מרדכי שהוא שלא כדת, הנה כאשר אבדתי ר״ל, כאשר ח״ו עומדת אני לאבדון עם כל עמי, הנה אבדתי גם דת קיום הפסח, שאני מצוה איתך לעבור עליו ,

* * * * * * *

הפסח אינו נאכל אלא עד חצות, תירוץ בקושית השפת אמת

רבי אלעזר בן עזריה לשיטתו על פי ביאור המהר״ל

איתא בגמרא (זבחים דף נ״ז ע״ב) הפסח אינו נאכל אלא עד חצות, מאן תנא אמר רב יוסף **רבי אלעזר בן עזריה** היא, דתניא רבי אלעזר בן עזריה אומר, נאמר כאן **בלילה הזה,** ונאמר להלן ועברתי בארץ מצרים **בלילה הזה**, מה להלן עד חצות אף כאן עד חצות, א״ל ר״ע והלא כבר נאמר ואכלתם אותו בחפזון, עד שעת חפזון,

הקשה השפת אמת (זבחים דף נ״ז/ב) בגמ׳, מה להלן **עד חצות**. קצת קשה, דנימא איפכא דאינו נאכל רק **מחצות** לילה ואילך, דהא העברה דשכינה הוי בחצות ממש, א״כ איכא למימר **מחצות ולהלן** שיהי׳ בשעת חפזון ג״כ.

ואפשר לתרץ קושיית השפת אמת, כיוון דלא פליגי ראב״ע ור״ע, דאכילת פסח הוא עד **תחילת הגאולה,**

כדאיתא בגמרא (ברכות דף ט״א/א) אמר רבי אבא, הכל מודים כשנגאלו ישראל ממצרים לא נגאלו אלא בערב, שנאמר הוציאך ה׳ אלהיך ממצרים **לילה**, וכשיצאו לא יצאו אלא ביום, שנאמר ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה,

על מה נחלקו רבי אלעזר בן עזריה סבר, מאי חפזון חפזון דמצרים, (בגלל המכה שקיבלו) ורבי עקיבא סבר, מאי חפזון חפזון דישראל (לצאת ממצרים), תניא נמי הכי הוציאך ה׳ אלהיך ממצרים לילה, וכי בלילה יצאו והלא לא יצאו אלא ביום, שנאמר ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה אלא מלמד שהתחילה להם גאולה מבערב, ע״כ,

לפי זה י״ל שראב״ע לשיטתו, שהמכה היתה גם **חלק בעצם הגאולה**, שיש להחשיב גם **האמצעי** לגאולה כגאולה, ואכילת הפסח **עד תחילת הגאולה** שהיא שעת חיפזון, לפיכך אי אפשר לומר כי חצות, הכונה מחצות ואילך עד הבוקר, משום שהגאולה היתה כבר בחצות.

* * * * * * *

נקום נקמת בני ישראל
נקום נקמת ה'

במחלוקת ראב"ע וחכמים נחלקו הקב"ה ומשה רבינו

כתיב (במדבר ל"א ב') "וידבר ה' אל משה לאמר, נקם נקמת **בני ישראל** מאת המדינים",

כתיב (במדבר ל"א ג') "וידבר משה אל העם לאמר, החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת **נקמת ה'** במדין",

קושיית המדרש למה שינה משה רבינו ממה שאמר לו הקב"ה

איתא במדרש, (רבה במדבר פרשה כ"ב פסקה ב') "לתת נקמת ה' במדין", הקב"ה אמר **נקמת בני ישראל,** ומשה אמר **נקמת ה'** במדין,

ביאור המדרש כי בני ישראל היו המטרה וזהו נקמת בנ"י

אמר הקב"ה להם, אינו אלא דיקו (נקם) שלכם, שגרמו לי להזיק אתכם, **כלומר**, שאתם בני ישראל הייתם **המטרה** של המדינים שאזיק אתכם,

אמר משה, רבון העולמים, אם היינו ערלים, או עובדי עבודת כוכבים, או כופרי מצות, לא היו שונאין אותנו, ואינן רודפין אחרינו, אלא, בשביל תורה ומצות שנתת לנו, הלכך הנקמה שלך, לתת "נקמת ה' במדין", עכ"ל המדרש,

טענת מש"ר רבון העולמים אתה האמצעי לשנאתם משום תורה ומצוות שנתת לנו א"כ זו **נקמת ה',**

עפ"י יסודו של המהר"ל יש לבאר את דברי המדרש, במה היה דין ודברים בין משה רבינו להקב"ה, הקב"ה אמר למשה, נקם נקמת **בני ישראל,** שבנ"י היו **המטרה** של המדינים, כמ"ש במדרש, שגרמו לי להזיק, **אתכם**,

ואמר משה רבינו להקב"ה, אמנם כן, בנ"י היו המטרה של המדינים להרגנו, אבל התורה והמצוות שציויתנו, הם היו **האמצעי** לכך כמ"ש,

לפי זה משה רבינו סבר כשיטת **ראב"ע,** שיש להזכיר **האמצעי**, לכן אמר לתת **נקמת ה'** במדין, שקיום התורה והמצוות שנתת לנו, זה היה **האמצעי**, והקב"ה סבר **כחכמים**, שהעיקר היא המטרה,

יש להוסיף, כי גם אם סברו בשמים כחכמים שיש להזכיר רק המטרה, משה רבינו סבר כראב"ע, שכך נפסקה ההלכה, ותורה לא בשמים היא.

*** * * * * * ***

השל"ה תיקן התפילה לסיון לפי שנתעברה בו נשמת רות שיצא דוד שהתפלל על התינוקות

השם רות ע"ש שיצא ממנה דוד

איתא בגמרא (ברכות ז' ע"ב) (בבא בתרא י"ד ע"ב)„ אמר רבי יוחנן, למה נקרא שמה **רות,** שזכתה ויצא ממנה **דוד שריוהו להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות**.

השל"ה הק' נתעברה בו נשמת רות

כתב בספר סדר הדורות – (חלק ימות עולם - האלף הששי - ה' אלפים שפ"ט),

הג"מ ישעיהו סג"ל בן הג"מ אברהם, הוא החסיד שחבר ספר **שני לוחות הברית,** ובנו הג"מ שעפטיל חבר הקדמה לספר הנ"ל וקראו ווי העמודים,

ואני ראיתי ספר כתב יד אצל החסיד מורינו ליב בקלויז דק"ק סלוצק ז"ל, **רבינו ישעיה בעל של"ה, נתעברה בו בארץ ישראל נשמת רות,**

וכתב בגלילות ארץ ישראל, הג"מ ישעיה סג"ל שהיה אב"ד בק"ק פראג נקבר בעיר טבריה. **ע"כ בסדר הדורות,**

דוד המלך היה מתפלל על התינוקות

כתיב (תהלים יב) "אתה ה' תשמרם תצרנו מן הדור זו לעולם",

איתא במדרש (ויקרא רבה פרשת אמור פרשה כו סימן ב), רבי יוסי ממלחיא ורבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמרו מצינו תינוקות בימי דוד עד שלא טעמו טעם חטא היו יודעין לדרוש את התורה מ״ט פנים טמא ומ״ט פנים טהור **והוה דוד מצלי עליהון,** הדא הוא שדוד אומר, **אתה ה׳ תשמרם אתה ה׳ נטר אורייתהון בלבהון** תנצרם מן הדור זו לעולם,

צריך זירוז להתפלל שיהיה לו זרע כשר

כתב השל״ה (מסכת תמיד פרק נר מצוה אות קל״ב), ז״ל, וביותר צריך זירוז **להתפלל שיהיה לו זרע כשר** עד עולם, ואגב, כל צרכיהם וזיווגם, מה׳ יצא הדבר,

ולבי אומר, שעת רצון לתפילה זו בערב ראש חודש סיון, הוא החודש שבו נתנה התורה, ואז נקראים בנים לה׳ אלקינו, **עכ״ל השל״ה הק׳,**

* * * * * * *

ולבי אומר שעת רצון לתפילה זו בערב ראש חודש סיון

לפי״ז יש לומר, מכיון ותחילתו של **דוד** המלך היה **ברות**, ודוד המלך התפלל על התינוקות,

ונשמת רות נתעברה בהשל״ה הק׳, לפיכך אמר לו ליבו כי התפילה על התינוקות הוא בער״ח סיון שהוא ההכנה לקבלת התורה, וכך כתב השל״ה הק׳ בתפילתו, ״**בעבור דוד עבדך המשורר ברוח קדשך**״,

* * * * * * *

ויחן שם ישראל נגד ההר מרמז לתפילת השל״ה בערב ר״ח סיוון

כתיב (שמות פרק יט א) ״בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני״, ״ויסעו **מרפידים** ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר״, וזה היה **בר״ח סיוון,**

איתא בגמרא (בכורות ה׳ ע״ב) אמר ר׳ חנינא שאלתי את ר׳ אליעזר בבית מותבא רבא (בבית המדרש הגדול) מאי לשון **רפידים,** ואמר לי **רפידים שמה, כתנאי** רבי אליעזר אומר **רפידים שמה**, ר׳ יהושע אומר **שריפו עצמן מדברי תורה,**

יש לרמז, כי בערב ר״ח סיוון שבו באו למדבר סיני, ובאו ממקום שרפו עצמן מדברי תורה, לפיכן נתקן להתפלל התפילה נגד רפיון הידים הנגרם ע״י היצר הרע,

וכך הוא הרמז, ויחן שם, הוא מלשון **תחינה** ובקשה, **נגד ההר** מרמז לתפילה נגד היצה״ר שנקרא הר, (סוכה נ״ב) צדיקים נדמה להם **כהר,**

לפי״ז מבואר, ״**ויחן** שם ישראל נגד **ההר**״ שאז ערב היום שבאו מאותו רפיון הוא הזמן להתפלל נגד ההר.

הרמז בגימטריה

״תפלת השל״ה״ ס״ה 1250

״וזהו ויחן שם ישראל נגד ההר״ ס״ה 1250

* * * * * * *

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל

״מכון פאר״ רחוב חזון איש 2 בני ברק

פקס 03-6161777 נייד 0527-616166

מייל y0527616166@gmail.com